

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2004/73

Karar Sayısı : 2008/100

Karar Günü : 2.5.2008

R.G. Tarih-Sayı :16.06.2008'de tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Erzurum 1. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 6.10.1983 günlü, 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 21. maddesinin ikinci fıkrası ile 78. maddesinin üçüncü fıkrasının, Anayasa'nın 2., 5., 13., 17., 19., 20., 26. ve 33. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Dernek genel kurul toplantısının yapılacağı gün, saat ve yer ile toplantı gündeminin, mahallin en büyük mülki amirliğine 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 21. maddesinde öngörülen süre zarfında bildirilmemesi nedeniyle anılan Yasa'nın 78. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

II- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralları

2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun, itiraz konusu kuralların yer aldığı 21. ve 72. maddeleri şöyledir:

"Madde 21- Yönetim kurulu, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılmak hakkı bulunan üyelerin listesini düzenler. Genel kurula katılacak üyeler en az onbeş gün önceden, günü, saati, yeri ve gündemi mahalli bir gazetede ilân edilmek suretiyle toplantıya çağrılır. Bu çağrıda, çoğunluk sağlanamaması sebebiyle toplantı yapılamazsa, ikinci toplantının hangi gün yapılacağı da belirtilir. İlk toplantı günü ile ikinci toplantı arasında bırakılacak zaman bir haftadan az olamaz.

Toplantının yapılacağı gün, saat ve yer ile toplantı gündemi, toplantı gününden en az onbeş gün önce mahallin en büyük mülki amirliğine yazı ile bildirilir ve bu yazıya toplantıya katılacak üyeleri gösteren liste de eklenir.

Toplantı başka bir sebeple geri bırakılırsa, bu durum, geri bırakma sebepleri de belirtilmek suretiyle, toplantı ilanının yapıldığı gazeteye ikinci bir ilan verilerek üyelere duyurulur. İkinci toplantının geri bırakma tarihinden itibaren en geç iki ay içinde yapılması zorunludur.

Üyeler ikinci toplantıya, birinci fıkrada belirtilen esaslara göre yeniden çağrılır ve toplantı ikinci fıkra esaslarına göre mahallin en büyük mülki amirliğine duyurulur.

Genel Kurul toplantısı bir defadan fazla geri bırakılamaz."

"Madde 78- Bu Kanunun 13 üncü maddesinde sözü edilen ilan mecburiyetini yerine getirmeyen dernek yöneticileri, üçyüzkırkyedimilyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.

Genel Kurul toplantılarını kanun ve tüzüklerine aykırı olarak yapan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altıyüzdoksandörtmilyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun 21 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen bildirimi süresi içinde vermeyenler veya 30 uncu maddeye göre organlara seçilenleri süresi içerisinde idareye bildirmeyenler üçyüzkırkyedimilyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.

Mahkemece, kanun ve tüzük hükümlerine aykırı olarak yapılan genel kurul toplantılarının iptaline de karar verilebilir."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında Anayasa'nın 2., 5., 13., 17., 19., 20., 26. ve 33. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine 8.9.2004 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

6.10.1983 günlü, 2908 sayılı Dernekler Kanunu, 4.11.2004 günlü, 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 38. maddesinin (H) bendi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Yeni Dernekler Kanunu'nda, dernek genel kurul toplantılarının yönetim kurullarınca mahallin en büyük mülki amirliğine önceden bildirilmesi yolunda bir hükme yer verilmemiş ve bu düzenlemenin doğal bir sonucu olarak da bu konuda herhangi bir yaptırım öngörülmemiştir.

İptali istenilen kuralların yer aldığı 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun yürürlükten kaldırılmış olması ve yeni yasal düzenlemenin davacı lehine sonuç doğurması nedeniyle konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

Şevket APALAK bu görüşe katılmamıştır.

V- SONUÇ

6.10.1983 günlü, 2908 sayılı Dernekler Kanunu, 4.11.2004 günlü, 5253 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin (H) bendi ile yürürlükten kaldırıldığından, 2908 sayılı Yasa'nın 21. maddesinin

Esas Sayısı : 2004/73
Karar Sayısı : 2008/100

ikinci fıkrası ile 78. maddesinin üçüncü fıkrasına ilişkin konusu kalmayan istem hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, Şevket APALAK'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 2.5.2008 gününde karar verildi.

Başkan

Haşim KILIÇ

Başkanvekili

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Sacit ADALI

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Mustafa YILDIRIM

Üye

Cafer ŞAT

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

AZLIK OYU

İtiraz konusu yapılan yasal kural idare mahkemesince Anayasa Mahkemesi'ne getirilmiştir. Bu bakımdan, idari yargılama ile idare hukuku ilkelerinin göz önünde bulundurulması gerektiğinde kuşku yoktur.

İdari işlemler alındıkları zaman yürürlükte olan yasal kural gözetilerek yargısal yönden irdelenirler. İdari işlemin bir yaptırım içermesi ve sonraki yasanın bu yaptırımı ortadan kaldırması yargılamada etken olmamalıdır. Çünkü idari yargıç ceza kuralını uygulayıp işlemi yapan kamu görevlisi ya da cezayı belirleyen ceza hâkimi değildir. O, daha önce oluşturulmuş işlemi irdelleyecek ve irdelerken o tarihteki kurallarla sınırlı olan bir yetkiyi kullanacaktır. Tersı durumda idari işlem yapma yasağının sınırları zorlanmış olur. Kaldı ki, Anayasa yargısında yargılama sürecinin gelişimi etken olmamalı, yerel yargıda görülen davadaki işlem ve nedeniyle yasal kural ilintisinin kurulmasıyla yetinilmelidir.

Bu nedenlerle, idare mahkemesinde davanın konusu kalmadığının söylenemeyeceğı, idare hukuku ilkeleri gözetilerek başvurunun incelenmesi gerektiğı oyuyla karara karşıyım.

Üye

Şevket APALAK